

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
08 / 02948 - 23	
DATO 03 FEB. 2009	
AN	EKSP.

Olje- og energidirektoratet

Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Journalnr: 2009/000313

Dato: 02.02.2009

Hørings svar angående forskrift til kompetanse i nettselskap

1. Innledning

Det vises til høringsbrev og høringsnotat fra Olje og Energi departementet av 6. november 2008 angående forskrift om krav til kompetanse mv hos anleggs- og områdekonsesjonærer. Høringsnotatet er i sin helhet basert på NVEs forslag som er utarbeidet på bakgrunn av OEDs anmodning.

Vi er enig i at nettselskapene må råde over nødvendig kompetanse og bemanning i forhold til de oppgaver som skal løses. Etter hva vi er kjent med er det ikke påvist trender som indikerer mangler i nettselskapenes evne til å oppfylle sine leveranser fastsatt i konsesjonsvilkårene. NVE har i sin årlige statistikk bekreftet at trenden for leveringskvaliteten har utviklet seg positivt.

I undersøkelsen **"Fra forvaltning til forretning, restrukturering av norske nettselskaper og konsekvenser for samfunnssikkerhet"** utført av NTNU Samfunnsforskning AS i desember 2008 konkluderer med at de endringer som har oppstått ved nye selskapsstrukturer har hatt viktige effekter: *"For eksempel er det mye som tyder på at organisasjonene har fått en høyere grad av kontroll over forsyningssikkerheten"*.

Hvordan kompetanse og bemanning skal løses internt i selskapene har så langt i hovedsak vært opp til selskapene selv å beslutte innenfor eksisterende lover og forskrifter. I høringsnotatet forutsettes det uten videre at inneleie av tjenester gjennomgående er en dårligere løsning for å møte selskapenes utfordringer enn å utføre oppgaver med egne ansatte. Denne oppfatningen fra NVEs side er i liten grad drøftet og underbygget i notatet.

NVE begrunner forslaget til forskrift med at det skal trygge leveringssikkerheten uten at dette avveies mot andre sentrale forhold for leveringssikkerheten som beredskap, forsyningsanleggenes alder, tilstand og reinvesteringstakt.

De forskrifter som så langt er pålagt nettvirksomheten er hovedsak funksjonskrav til tjenester som skal leveres og hvilken kvalitet disse tjenestene skal ha. Den foreslåtte forskrift er en direkteregulering av et virkemiddel selskapene skal benytte seg av for i neste omgang å oppfylle krav som allerede er fastsatt i andre forskrifter. Dette er en innskjerping i reguleringen av nettselskapene som vi mener det ikke er tilfredsstillende argumentert for å innføre.

Det foreliggende forslaget fra NVE er overraskende sett i lys av utfallet av behandling av "Agdersaken" hvor OED i 2008 etter anbefaling fra NVE ga Agder Nett medhold i anken fra EL & IT

forbundet. OED stadfestet her konsesjonærens rett til i betydelig grad å basere sin virksomhet på innleide tjenester.

Innføring av nye forskrifter krever grundige analyser. Vi kan ikke se at den foreslåtte forskrift er basert på slike analyser, men derimot på antakelser om en mulig utvikling. En slik saksbehandling introduserer etter vår oppfatning økt uforutsigbarhet i selskapenes rammebetingelser som er uheldig og som påvirker selskapenes risikovurderinger når langsiktige investeringsplaner skal legges.

2. Leveringssikkerhet

NVE begrunner innføring av den foreslåtte kompetanseforskriften av hensyn til framtidig leveringskvalitet uten at dette drøftes nærmere i høringsnotatet. Etter vår oppfatning er leveringssikkerhet et sammensatt område hvor bemanning og kompetanse er et av flere forhold.

Forsyningsanleggenes utførelse, alder og tekniske tilstand er etter vår oppfatning vel så sentral for framtidig leveringskvalitet som hvilken kompetanse som skal kunne kjøpes inn til nettselskapene. Det vises i denne sammenheng blant annet til riksrevisjonens nylige påpekninger av manglende kvalitet i distribusjonsnettet.

En forutsetning uten videre om at en bemanning og kompetanseforskrift vil være et viktig virkemiddel i forhold til leveringssikkerheten er ikke holdbar etter vår oppfatning.

Avbruddsstatistikken har bedret seg de siste årene. Mengden ikke varslet, ikke levert energi, er i følge NVEs årlige statistikk redusert fra 0,2 promille av levert energi i 1997 til under 0,1 promille i 2007. Bransjen har imidlertid ved flere anledninger påpekt at framtidig leveringssikkerhet henger nøye sammen med graden av fornyelse og reinvestringer i strømmettet. En tilfredsstillende reinvesteringstakt har vært forhindret av at inntektsrammesystemet mangler tilfredsstillende investeringsinsentiver.

Når dette tidligere er tatt opp har NVE vist til observert bedring i avbruddsstatistikken og på dette grunnlaget avvist behov for forbedringer av inntektsrammesystemet.

Vi registrerer nå at NVE i sitt høringsnotat mener leveringssikkerheten kan være truet hvis nettselskapene skulle basere seg på innleie av tjenester.

Det drøftes ikke hvorvidt framtidig leveringssikkerhet er knyttet til kvaliteten og tilstanden i forsyningsnettet. Eksempelvis er investering i reserveforbindelser i nettet etter vår oppfatning av de mest effektive tiltak for å oppnå god leveringssikkerhet. Slike tiltak er imidlertid ikke lønnsomme i dagens inntektsrammesystem og blir derfor i for liten grad realisert.

3. Beredskap

Leveringssikkerhet er også knyttet opp mot beredskap. Det er per i dag en egen forskrift på området: "Beredskapsforskriften".

I § 3 - 1 er det stilt opp krav til bemanning hos konsesjonæren hvor denne skal ha plan for personellressurser til å håndtere en ekstraordinær situasjon.

Alle enheter i KBO skal kunne dekke personellbehovet som kreves for å holde driften gående i ekstraordinære situasjoner. For dette skal det foreligge en plan som omfatter eget personell, innleid personell og eventuelt behov for å få tilført personell fra arbeidsetaten

I § 3 - 5 er det videre stilt opp krav til bemanning:

Alle enheter i KBO skal på kort varsel kunne fremskaffe nødvendig antall egnede og kompetente personer til å gjenopprette nødvendige funksjoner ved de kraftforsyningsanlegg og den del av kraftsystemet enheten har ansvaret for.....

Hvorvidt NVE krever slike planer dokumentert er uklart for oss, men det bør være på det rene at det her foreligger hjemmel til både å kontrollere og pålegge bemanning. På denne bakgrunn synes behovet for ytterligere regulering av nettselskapenes bemanning for å trygge leveringssikkerheten neppe å være til stede.

For å trygge framtidig leveringssikkerhet er det etter vår oppfatning behov for en bred gjennomgang av flere aktuelle tiltak, herunder om investeringsinsentivene i inntektsrammesystemet er tilfredsstillende.

4. Selskapenes rett til å oppnå avkastning på kapital innenfor reguleringen

Energilovforskriftens § 4 - 4 b hjemler blant annet nettselskapenes rett til å drive sin virksomhet med rimelig avkastning gitt effektiv drift. Sitat:

Norges vassdrags- og energidirektorat fastsetter årlige inntektsrammer for den enkelte konsesjonær. Inntekten skal over tid dekke kostnadene ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet.....

Generelt vil kostnadskrevende pålegg fra myndighetene komme i konflikt med avkastningen med mindre det gis kompensasjon for kostnadsøkninger. Forskriftsforslaget kan medføre betydelige kostnadsøkninger for flere selskap. Inntektsrammesystemet kan i noen grad fange opp kostnadsøkninger ved at disse etter hvert blir returnert i nettselskapenes inntekstrammer. De økonomiske konsekvenser av forslaget er imidlertid ikke uten videre gitt og spørsmålet er etter det vi kan se ikke behandlet i NVEs notat.

Krav om effektiv drift er en av forutsetningene i energiloven og dermed et sentralt anliggende for nettselskapene. I en slik sammenheng er bruk av innleide ressurser et av flere virkemidler for å kunne gjennomføre effektiv drift og derigjennom oppnå rimelig avkastning på kapitalen.

Forslaget griper etter vår oppfatning inn i nettselskapenes rett til selv å påvirke sin effektivitet og derved mulighet til å oppnå rimelig avkastning på kapitalen. NVE berører ikke dette spørsmålet i sitt høringsnotat.

Antall ansatte i ulike funksjoner i nettselskapene er en operativ, løpende avveiling i forhold til egen kapasitet, kompetansen hos medarbeiderne, omfang av IKT i virksomheten, hvilke oppgaver selskapet skal løse på kort og på lang sikt, selskapets økonomiske situasjon til en hver tid, den konkrete arbeidsmarkedssituasjon i regionen osv. Vurderinger av denne art er operative ledelsesvurderinger og det er meget vanskelig å se hvordan disse kan være egnet for forskriftsreguleringer.

Vi er særlig betenkt over innføring av slik forskrift etter å ha blitt kjent med de enkeltvedtak som NVE har fattet for fire nettselskap sommeren 2008. Her er det fra de berørte selskapene påpekt store avvik mellom hva de selv mener er en riktig bemanning og hva NVE har fastsatt som bemanning for selskapet. Det har med all respekt formodningen mot seg at NVE skal ha bedre forutsetning til fastsette selskapenes operative bemanning enn ledelsen i de berørte selskapene.

Dette blir til slutt et spørsmål om det er hensiktsmessig at ordinære operative beslutninger i nettselskapene forskriftsreguleres. Forslaget vil etter vår oppfatning begrense nettselskapenes ledelse og styres handlingsrom i forhold til å kunne legge til rette for effektiv drift og rimelig avkastning på selskapets kapital.

5. Innleie av ressurser fra entreprenørselskap i eget konsern

Flere kraftselskap har dannet konsern blant annet for å oppfylle krav til konsesjon. I denne sammenheng har det for noen selskap vært hensiktsmessig å skille ut sine montasjeavdelinger i egen aksjeselskap innenfor konsernet som søsterselskap til nettselskapet, 100 % eid av morselskapet. Tiltaket har i mange tilfeller vist seg å ha effektiviserende virkning uten at dette har gått ut over kvaliteten på de tjenester som leveres.

For noen selskap vil det i tillegg være viktig å ha noe ekstern virksomhet gjennom entreprenørselskap i eget konsern som et grunnlag for å opprettholde tilstrekkelig bemanning og kompetanse for blant annet å løse egne beredskapsoppgaver på en tilfredsstillende måte. Forskriftskravet kan etter vår oppfatning forhindre gjennomføringen av lokale, kostnadseffektive driftsløsninger.

Det er i NVEs notat ikke sondret mellom innleie fra entreprenørselskap innenfor eget konsern og innleie fra andre tjenesteleverandører. Etter vår oppfatning bør innleie av tjenester fra 100 % eide entreprenørselskap innenfor konsern vurderes særskilt i forhold til de foreslåtte forskrifter. Hvis forskriften vedtas bør det gis dispensasjon for innleie av tjenester til nettselskapet fra entreprenørselskap i eget konsern.

6. Oppsummering

Forslaget til kompetanseforskrift er etter vår oppfatning i strid med innholdet i den nylige vedtatte ankesak angående utsetting av tjenester i Agder Nett.

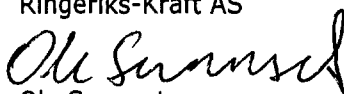
Forskriften oppfattes å være en direkteregulering av nettselskapenes operative ledelse. Dette er et område som ikke er egnet for forskriftsregulering og som kan skape uklare ansvarsforhold mellom NVE og de berørte selskapene.

En slik forskrift kan forhindre gode, lokale tilpassinger som igjen kan redusere muligheten til kostnadseffektiv drift.

Det finnes allerede hjemler i forskriftene for å ivareta leveringssikkerheten. Ivaretagelse av framtidig leveringssikkerhet er i begrenset grad avhengig av hvordan nettselskapene håndterer innleie av ressurser. Fornyelse av forsyningsanlegg og bygging av reserveforbindelser er vesentlige tiltak som det ikke er mulig å se bort fra når spørsmål om framtidig leveringssikkerhet tas opp.

Oppsummert er det på denne bakgrunn etter vår oppfatning ikke behov for å innføre denne forskriften. Hvis OED skulle være av den oppfatning at det av hensyn til leveringssikkerheten er behov for forskriftsreguleringer ut over gjeldende regulering anmoder vi OED om å gjennomføre en alternativ utredning og høringsprosess hvor alle relevante forhold knyttet til leveringssikkerheten behandles.

Med hilsen
Ringeriks-Kraft AS

Ole Sunnset
adm. direktør

Jan-Erik Brattbakk
nettsjef

Kopi: EBL